

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

בס"ד

כסלו התשפ"ו
מפטיר **משא דבר י-הנה** (מלאכי א א)

פרשת תולדות

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בעניינה דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל
בפרשת תולדות 106 פסוקים = **דָּבָק, דומה מאוד**

על פני יעקב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. (בראשית ב כד) ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה (כו ט)
מה עשה הקדוש ברוך הוא? צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל יאברהם הוליד את יצחק! (כו יט רש"י)
חודש כסלו הוא בבחינת תפארת צריך שיזהר שלא להיות הולך רכיל מגלה סוד בחודש הזה טפי מעלי מכל החדשים, וכן בענין סרד גזל
וגניבה, ובאכילת איסור, כי הפגם גדול, ויזהר בכבוד אביו ואמו יותר ויותר משאר חדשי השנה. (מועד לכל חי סימן קז)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק. (כה יט)

שאלה – מה שפרש"י - יעקב ועשו האמורים בפרשה. והוא טעון ביאור, מה בא ללמדנו בזה, והוא דבר ידוע.

תשובה – ישנם שתי פרשיות שמתחילות ב'אלה תולדות' פרשתנו ופרשת נח. מה הטעם שפרשתנו נקראת 'פרשת תולדות' ואילו פרשת נח נקראת על
שם נח, והיה צריך לקרוא הפרשה 'פרשת יצחק'. הביאור הוא שכל עיקרה של פרשת נח עוסקת בנח עצמו, בניית התיבה, במבול וכל סדר חייו ולכן
נקראת על שמו. לעומת פרשה זו עיקר עניינה מקיף את חיי יעקב ועשו וענייניהם, ולא רק ביצחק, ולכן מן הדין היה לקרותה על שמו, אך למען הקיצור
נקראת 'תולדות'. וזו כוונת רש"י מה הטעם שנקראת הפרשה בשם 'פרשת תולדות' ולא בשם 'פרשת יצחק', **יעקב ועשו האמורים בפרשה** משום
שעיקר עניינה של הפרשה הוא חייהם של יעקב ועשו. (מדשן ביתך בשם תוספת ברכה)

ויצטר יצחק לי-הנה לנכח אשתו כי עקרה הוא ויצטר לו י-הנה ונתה רבקה אשתו. (כה כא) פרש"י - זה עומד בנותי זו ומתפלל, וזו עומדת בנותי זו
ומתפללת. (ב"ר סג ה)

שאלה – מה הטעם שיצחק התפלל דווקא **לנכח אשתו**. ועוד למה ברישא כתיב **לנכח אשתו** ולא הזכיר את שמה ובסיפא כתיב ונתה רבקה אשתו
לפתע הזכיר את שמה. ולמה היה צריך להוסיף בסיפא שהיא אשתו.

תשובה – בגמרא (ברכות לו.) קל המבקש רחמים על חבירו אין צריך להזכיר שמו, שצאמר (במדבר יב יג): 'אל נא רפא נא לה', ולא קמכפר שמה דמרים.
כתב המג"א בשם המהר"ל והני מילי בפניו אבל כשמתפלל שלא בפניו צריך להזכיר שמו. (מג"א או"ח ק"ט א) דכתבו המקובלים (זוהר בראשית סט ב) כי יש
בהזכרת שמו קצת התעוררות הדין עליו. וכ"כ מהר"ם אלשיך ז"ל (פר' תזריע על מצורע) - ואם יתפלל על חולה ובעל יסורין שעומד בצרה ויזכיר שמו, אז
המקטרגים ומשטינים יתקנאו, ובפרט כי רוע מזליה, ואז ימצאו לו עלילות קטרוגים מצד עונותיו לעכב רפואתו והצלתו, ולכן כל כהא המתפלל לא יזכיר
את השם, כדי שלא ירגישו המקטרגים ולא ידעו על מי מתפלל. על כן התפלל יצחק **לנכח אשתו** וסמך הכתוב נתינת טעם לזה בעבור שהיתה 'בת בתואל
הארמי מפדן ארם אחות לכן הארמי', שהיתה ממשפחה מגונה ולא רצה להזכיר את שמה בתפילתו כי ע"י זה יש לחוש לקטרוג. (תורת משה' להחת"ס)
וזהו הטעם שלא הזכיר את שמה בתחילה – כדי שלא לעורר קטרוג מצד משפחתה, הטעם שכתוב בסיפא **ונתה רבקה אשתו** לומר שלא היה צריך
לשנות את שמה כפי שהיה אצל שרה שהיה שמה שרי, דבשלמא יצחק לא נשתנה שמו לפי שה' אמר לאברהם (יז יט) **וקראת את שמו יצחק**. והיינו
רבותא דהגם שלא נשתנה שמה נתקבלה תפילתו ונתה רבקה בשמה בלי שינוי והנה היא הרה בזכות יצחק שהיא אשתו. (חומת אנך, כלי חמדה)

ויתרצצו הבנים בקרבה ונתאמר אם כן למה זה אנכי ותלף לדרש את י-הנה. (כה כב) פירש"י - רבותינו דרשוהו לשון 'רצצה': קשהתה עוברת על פתחי
תורה של שם ועבר - יעקב רץ ומפרסם לצאת. עוברת על פתחי עבודה זרה - עשו מפרסם לצאת. (ב"ר סג ו.)

שאלה – בגמרא (סנהדרין צא ב) אמר לו אנטונינוס לרבי: מאימתי יצר הרע שולט באדם, משעת יצירה או משעת יציאה? אמר לו: משעת יצירה. אמר לו:
אם כן, בועט במעי אמו ויוצא! אלא משעת יציאה. אמר רבי: דבר זה למדני אנטונינוס, ומקרא מסייעו, שצאמר (בראשית ד ז): **לפתח חטאת רבץ**. ואמרינן
במדרש - עשו הרשע עקר מיטרין של אמו ושיחת את רחמה. ראויה היתה רבקה שיעמדו ממנה י"ב שבטים. (מ"ר). אלמא כי יצר הרע נכנס באדם משעה
שיוצא מפתח האשה דהיינו משעת הלידה, והכא אמרינן דעשו רץ ומפרסם לצאת דמשמע משעת יצירה. ובגמרא (יומא פב ב) **ההיא עוברת דארקא, אתו
לקמיה דרבי חנינא**. אמר להו: לחושו לה, ולא אילחישא. קרי עליה: (תהלים פג א) **זורו רשעים מרחם**. נפק מינה שבטאי אצור פירי. פרש"י - ממעי אמו
הם פעשים זרים להקב"ה כדרך שעשה עשו ויתרצצו הבנים בקרבה.

תשובה – כתב רבי יהודה החסיד - אלו שבכטן יש להן יצר הרע הן אותם שנבראים מן תתקע"ד דורות שבכטן יצרו והן עזי פנים שממרין באביהם
ובאמן ולכן נשלחה איבה בין יעקב ועשו בקטנותם פן ילמד יעקב מעשו וכן אין לב צדיקים עם לב רשעים. (ספר חסידים: אקלז) **א"נ** אצל יעקב ועשו היה
דרך נס ואמרו חז"ל דאנטונינוס ורבי היה בהם ניצוץ עשו ויעקב, דזהו מה ששאל אנטונינוס יצה"ר מתי שולט דזה אירע לנו בהיותנו בגלגול שעבר
בכטן רבקה הוא דבר הנהוג או היה דבר פרטי ודרך נס. ורבי השיבו משעת יצירה וכן הוא בכל העוברים לפי שרבי היה כולו טוב ולא ידע בשליטת היצר
ואנטונינוס השיבו דאם כן היה לו לבעוט ולצאת ממעי אמו אלא מוכרח משעת לידה ומה שאירע להם ביעקב ועשו היה נס. (פני דוד) **א"נ** היצר הרע ניתן
רק בלידה אבל יש מקומות שמשוגלים עובר את היצר הרע עוד לפני הזמן הקבוע. אצל עשו היצר היה מתעורר ומקדים לגשת עוד קודם הלידה
כשרבקה הייתה עוברת על פתחי עבודה זרה, ולהיפך היצר הטוב היה מתעורר אצל יעקב בפתח בית כנסת ובמקומות הקדושים. (וטהר לבנה)
הא דאמרינן ההיא עוברת דארקא יש ליישב דע"י אמו כי התם אפשר דשולט בו יצה"ר קודם היציאה אבל בולד עצמו אינו שולט יצר הרע דא"כ היה
בועט ויוצא. (חידושי אגדות סנהדרין צא ב)

שאלה – כיצד היתה רבקה עוברת על פתחי עבודה זרה, ומשמע שהיתה עושה זאת הרבה פעמים ולא פעם אחת. ואמרו חז"ל להתרחק מפתח בית
עבודה זרה שנאמר (משלי ה ח) **הרחק מעליה דרפך** - זו מינות, **ואל תקרב אל פתח ביתה** - זו הרשות. (ע"ז יז א).

תשובה – רבקה לקחה בידה אומנותה של שרה לגייר גיורות, כפי שאברהם היה מגייר גרים, לכן היתה רבקה עוברת כמה פעמים על פתחי עבודה זרה
כדי להסביר לנשים את עיקרי היהדות להכניסם תחת פני השקנאה. (ש"י) וכן מציינו ביצחק שהיה עושה כן ממה שדרשו (בראשית לז א) **וישב יעקב בארץ
מגורי אביו**, מגויירי אביו, ולמדך שהיה יצחק מגייר את האומות. וכן מציינו ביעקב (בראשית לה ב) **ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסרו את
אלהי הנכר אשר בתככם**, הא למדת שכל האבות הלכו בדרך הזה לבטל עבודה זרה ולפרסם האמונה והיהוד. (רבינו בחיי - בראשית יב ה)

ואתרי כן יצא אחיו וידו אחות בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק בן ששים שנה בלדת אתם. (כה כו)

שאלה – מה הטעם שאחז דווקא בעקב יותר משאר האברים שבגוף.

תשובה – עשו נמשל לתזיר, שצאמר (תהלים פ, יד) **יכרסמנה תזיר מיצור**. התזיר הנה קשהוא שוכב, פושט טלפיו, לומר: ראו שאני טהור! כך אלו גזולים
והומסים ומראים עצמם פשוטים. (בראשית כו לד - פרש"י, ב"ר סה א), ואין סימן טהרה בחזיר רק בעקב. (מושב זקנים) **א"נ** להודיע חסידותו של יעקב אף
מרחם אמו, שדקדק לצאת יחידו בפעם אחת שלא תצטער אמו פעמיים. (פענת רזא בשם רי"ח)

עשו זכה לקבל את העוה"ז, ויעקב את העולם הבא. לכן נאמר על עשו **וַיֵּצֵא הָרְאשׁוֹן** כי מלבד שיצא ראשון לאויר העולם, גם היה ראשון לקבל את עולמו – העולם הזה. אח"כ יצא יעקב, אשר רק בעתיד יקבל את עולמו – העולם הבא. **וַיָּדוּ אֶחָתָהּ בַּעֲקֵב עֵשָׂו** ללמד שבהגיע ימות המשיח אשר הם העקב והקצה של העוה"ז, יקבל יעקב גם מחלקו של עשו בעולם הזה. אז יתקיים הכתוב (עובדיה א כא) **וַעֲלוּ מוֹשָׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לִי-הַנְּהָה הַמְּלוּכָה**. שמלך המשיח ושריו ישפטו את עשו על הרעות שעשה לעם ישראל, וישראל יקבלו מחלקו בעוה"ז. זו הסיבה שימות המשיח נקראים (סוטה מט ב) בשם **בַּעֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא**, ובתהלים (פס טב) **עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָהּ**, על שם שיד יעקב **אֶחָתָהּ בַּעֲקֵב עֵשָׂו**. (פניני הגר"א)

ועתה שא נא כליה תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי צידה [ציד]. (כז טו) אמרו רז"ל **צידה** כתיב שהוא צוהו על השחיטה והזחירו מן חמשה דברים המפסידין את השחיטה. (רבינו בחי') ואלו הן הלכות שחיטה: שהייה. דרסה. חלדה. הגרמה. ועיקור (כסף משנה הל' שחיטה ד ט) ושנינו בפרד"א (פרק לב) הגיע ליל יום הפסח, וקרא יצחק לעשו בנו הגדול ואמר לו, בני זה הלילה, כל העולם כלו אומרים בו הלל, ואוצרות טללים נפתחים בזה הלילה, עשה לי מטעמים, עד שאני בעודי אברכך, ורוח הקדש משיבה ואומרת (משלי כג י) **אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עֵינֶיךָ**, הלך להביא ונתעכב שם, אמרה רבקה ליעקב, בני הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים בו, העליונים אומרים שירה, הלילה הזה עתידין בניך להגאל מיד שעבוד, הלילה הזה עתידין לומר שירה, עשה מטעמים לאביך עד שהוא בעודו יברכך.

שאלה – כיצד שלח יצחק את בנו לצוד ביו"ט והיה זה ביו"ט של פסח, וביו"ט אין צדים. דתנן (ביצה כג ב) **אֵין צָדִין דְּגָיִים מִן הַבִּיבְרִיִּים בְּיוֹם טוֹב**. פרש"י – אע"ג דשחיטה ואפייה ובשול מאבות מלאכות הן והותרו לצודן יום טוב טעמא משום דאי אפשר מערב יום טוב דשחיטה חייש למכמר בשרא פן יתחמם ויסרחה, אבל צידה אפשר לצודו מבעוד יום ויניחנו במצודתו במים ולא ימות ולמחר יטלוהו. וכן נפסק בשו"ע (או"ח תצה ב) הלכות יו"ט – קצירה וטחינה ובצירה וסחיטה וצידה אף על פי שהם מלאכת אוכל נפש **אסרום חכמים**.

תשובה – מבואר בגמרא (ביצה כג ב) שבעפרים קטנים אין איסור צידה וגם אינם מוקצים אם הם סמוכים לעיר. וכן נפסק בשו"ע (או"ח תצז ה) עפרים ועדיין הם קטנים שאין צריכים צידה מותרים בלא זימון. ודוקא בפרדס הסמוך לעיר בתוך שבעים אמה דדעתיה עלייהו.

א"נ אע"פ שאסור לצוד ביו"ט אבל אם נצוד מערב יו"ט והניחו בביבר או בחצר מותר לצודו ביו"ט. וזהו שאמר יצחק לעשו **וַצוּדָה לִי צִידָה** היינו אותה הצידה שניצודה ועומדת מערב יו"ט. (הפרשה כהלכתה בשם מעדני אשר)

וַיִּשְׁאַלֻּם אֲנֹשֵׁי הַמְּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמְרוּ אֲחֹתִי הוּא כִּי יָרָא לְאִמְרוֹ אֲשֵׁיתִי כִּן יַהֲרֹגֵנִי אֲנֹשֵׁי הַמְּקוֹם עַל רִבְקָה כִּי טוֹבַת מְרָאָה הִיא. (כו ז)

שאלה – **כִּי טוֹבַת מְרָאָה הִיא** ולא כתיב **מָאָד**, מה הטעם דלעיל כתיב אודות רבקה (כד טז) **וַהֲנַעֲרָ טוֹבַת מְרָאָה מְאֹד**.

תשובה – קודם שילדה כתיב בה **מָאָד**, בפרשתנו אחרי שילדה לפיכך לא כתיב בה **מָאָד**. (החוקני)

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּלְהָ יִצְחָק לְבָרְךָ אֶת יַעֲקֹב וַיְהִי אֵף יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וְעֵשָׂו אָחִיו בְּאִמּוֹ מֵאִמּוֹ. (כו ז)

שאלה – מה הטעם דכתיב ויהי לשון צער. מה הטעם דכתיב **יִצְחָק וְיִצְחָק** בכפל לשון. מה הטעם דכתיב **מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו**, והוא ידוע כי יצחק הוא אביו. **תשובה** – ויהי לשון צער, כי התורה מצטערת על אשר כלה ולא ברך כל הברכות שהרי מצינו שברך לעשו אחר כן, ואם היה מברך אותם הברכות הנשאות ליעקב כבר אבדה תקות אדום. ורמז אל הצער שחש יעקב שיימצא כנגב במחלת בפני אביו כשהרגיש בביאת עשו. (או"ח"י) **יִצְחָק וְיִצְחָק** שהייה השגחה ה' שבתוך כדי דבור יקיים יצחק את הברכה ליעקב. (מלבי"ם) כפל הלשון **יִצְחָק וְיִצְחָק** קאי על יעקב וגם קאי על ריח גן עֵדֶן שְׁנִכְנַס עִמּוֹ, אותו הריח יצא עכשיו עמו. **מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו** – מדכתיב פְּנֵי משמע שיצא יעקב עם פניו ליצחק ויצא דרך כבוד מאחוריו. כמו שמצינו (משנה יומא ה א) שהכהן הגדול יצא ויבא לו בְּדֶרֶךְ בֵּית פְּנִיָּתוֹ. פירש הרע"ב – 'שלא היה מסב את פניו לצאת אלא יוצא דרך אחוריו ופניו לארנון'. לפיכך כתיב **אָבִיו** דמפרש למה יצא דרך אחוריו משום שהיה אביו ונהג בו כבוד. (פרדס שמאי) ובמדרש (ב"ר יטו) – הַדְּלֹתוֹת הָיוּ נִכְפְּלִין לְאַחֲרֵיהֶם, עָמַד לוֹ יַעֲקֹב אַחַר הַדְּלֹת עַד שְׁנִכְנַס עִשָׂו וַיִּצְחָק לוֹ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית כז, ל): אֵף יִצְחָק יַעֲקֹב, נִרְאָה כִּיּוֹצֵא וְאִינוּ יוֹצֵא. (בראשית כז, ל): וְעֵשָׂו אָחִיו בְּאִמּוֹ מֵאִמּוֹ, מְזַן לְצוּד נִפְשׁוֹ, כְּמָה דְאָתָּה אָמַר (שמות כא, יג): וְאִשְׁרָא לֹא צָדָה. תרגום יונתן – וְנָהָה בְרַם מִיַּפְּךָ נִפְּקַ יַעֲקֹב כְּתַרְתִּי טְפוּחֵי מִלְּנֹת. יַעֲקֹב אָבִיו וְעֵשָׂו אָחִיו עַל מַצִּידָה.

יעקב אע"ה אמר לאמו (כו ז) **וְהִבֵּאתִי עָלַי קִלְלָה** דרש ראשי תיבות שמו 'יעקוב' יבא עלי קללה ולא ברכה, ואמו אמרה שהראשי תיבות 'יעקב' הוא יבא עלי קללתך בני. (מדבר קדמות י)

והאמר לו אמו עלי קללתך בני (כו יג) רמזה לו רבקה שעתידות לבוא עליו רק צרות הרמוזות במילה **עלי** – עשו לבן יוסף, ולא יבואו צרות נוספות. כאשר שבו בני יעקב ממצרים וביקשו לקחת את בנימין איתם למצרים כבקשת יוסף, השתמש יעקב גם הוא במילה שאמרה לו אמו וענה להם **עלי** היו קְלָנָה – כל הצרות של עשו לבן יוסף שהיו אמורות לבוא כבר התקיימו אבל מבנימין לא מגיע לי צער ואיך ייתכן שאתם רוצים לקחת לי את בנימין. (הגר"א)

וַיַּחֲרֹד יִצְחָק תְּרַדָּה גְּדֻלָּה עַד מָאָד וַיֹּאמְרוּ מִי אֶפֹּאֵה הוּא הַצֵּד צִיד וַיִּבְאֵה לִי וַאֲכַל מִכָּל בְּטָרִם תְּבוֹא וְאֶבְרַכְהוּ גַם בְּרוּךְ יְהִי. (כו יג)
בגמרא (בב"ב ז א) **שְׁלֹשָׁה לֹא שִׁלְט בְּהֵן יִצְרַר הָרַע**, אלו הן: אַבְרָהָם, יַצְחָק וְעֵשָׂו; דְּכָתִיב בָּהֶן: 'בְּפֶל', 'מְפֶל', 'פֶּל'.

שאלה – אם כן איך קיבלו האבות הקדושים שכר כיון שלא שלט עליהם היצר הרע כלל.

תשובה – כיון שראה הקב"ה שהיו דוחקין עצמן כל כך להתרחק מן העבירה סייעם הקדוש ברוך הוא ואילך שלא שלט בהן יצר הרע. **א"נ** כדאמר (יומא דף קח:): מאי דכתיב (ש"א ב ט) **וַיִּגְלֵי חֲסִידָיו וַיִּשְׁמְרוּ** כיון שעבר אדם רוב שנותיו ולא חטא שוב אינו חוטא. היינו לא שלט בהן יצר הרע אחרי שעברו רוב שנותיהם בלא חטא. (תוס' שם) **א"נ** היצר הרע יכול לשלוט אף על הצדיקים, כאשר מעלה על לבו מקצת מתאוהו רעה, אלא שהצדיק מסוגל בגבורתו וקדושתו לדחות מיד את התאוה הזו. אולם עצם הדבר שהיצר מצליח לבלבל את הצדיק ולו במעט היא גם כן שליטה מסויימת של היצר אף על הצדיקים המופלגים. אולם האבות הקדושים היו יוצאים מן הכלל, לאחר שכבשו את יצרם הרע לגמרי באופן שאינו יכול עוד להעביר בלבם אפילו לרגע קטן תאוה של רע. זהו כוונת חז"ל 'שלא שלט בהן יצר הרע' אדרבה הם יגעו יגיעה מרובה כ"כ, עד שדיכאו לגמרי את שליטת היצר. ועל עבודה זו אכן מגיע להם שכר רב ביותר. אותיות **פֶּל** במילואם {כ"ף למ"ו} עולים בגימטריא 'עקד' (174) דכל אחד מהם עקד היצר הרע עקידה גמורה. (בן יהודה שם)

וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וַיִּלְךְ פְּדָנָה אֲרָם אֵל לָבָן בֶּן בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי אֲחִי רִבְקָה אִם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו. (כח ה)

שאלה – מה שפרש"י – **אֵינִי יוֹדֵעַ מֵהַ מְלֻמְדָּנוּ**. והוא טעון ביאור. והוא ידוע מהפסוקים שלעיל שרבקה היא אם יעקב ועשו.

תשובה – אמרו רז"ל דמהמכה עצמה בורא הרפואה. במדרש (ויק"ר יח ה) **מַחֲצֵתִי נֹאֲנִי אֲרָפָא** (דברים לב לט) ר' ברכיה בשם ר' לוי אמר בשר ודם מכה באיזמל ומרפא ברטייה אבל הקב"ה במה שהוא מכה הוא מרפא שנאמר (ירמיהו ל יז) **כִּי אֶעֱלֶה אֶרְכָּבָה לָךְ וַיִּמְכַּחֲמֶיךָ אֲרָפָאךָ נֹאֲם יְ-הוָה**. והנה עשו נולד רשע כלבן אחי אמו ועת צרה היא ליעקב וממנה מהצרה עצמה יִנְשֵׂעַ (ירמיה ל ז). דלבן היה סיבה שניצול יעקב על ידו שהלך אצלו ונשא את בנותיו. וזהו **וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וַיִּלְךְ פְּדָנָה אֲרָם אֵל לָבָן בֶּן בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי אֲחִי רִבְקָה** שלבן היה הסיבה **אם יעקב וְעֵשָׂו**. שעל ידי זה נמלט מעשו וניצול. (חומת אנך) **א"נ** הטעם שנכתב **אם יעקב וְעֵשָׂו** להראות כי יעקב הוא הבכור ולא שלקח הבכורה ברמיה כמו שטען עשו, לפי שראשון ליצירה היה יעקב וראשון ללידה היה עשו, ויעקב קנה חלק הבכורה של הלידה מעשו. וזה קמ"ל הפסוק **אם יעקב וְעֵשָׂו** שאפילו הלידה שהתייחסה לאם הוי גם כן עכשיו יעקב קודם לעשו כי יעקב הבכור לגמרי אחר שעשו מכר לו הבכורה. (פרדס שמאי)

וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֵל אָבִיו וְאֵל אִמּוֹ וַיִּלְךְ פְּדָנָה אֲרָם. (כח ז)

שאלה – מה הטעם דכתיב **אֵל אָבִיו וְאֵל אִמּוֹ**, ולא כתיב **אֵל אָבִיו וְאִמּוֹ**.

תשובה – משום שקיים בזה ב' מצוות כיבוד אב וכיבוד אם, שאביו צוה לו לילך לשם כדי ליקח אשה ואמו צותה לו לילך לשם כדי לברוח מעשו. והוא כיון לב' הדברים כדי לקיים ציווי אביו וציווי אמו. (פרדס שמאי, טעמא דקרא)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת ramnadan018@gmail.com